U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Barbary Pořízkové a JUDr. Petra Mikeše, Ph.D., v právní věci žalobce: **M. K.,** zast. Mgr. Radimem Strnadem, advokátem se sídlem Příkop 8, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 9. 2015, č. j. OAM-547/ZA-ZA02-ZA02-2015, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 13. 1. 2016, č. j. 22 Az 21/2015 – 31,

t a k t o :

I. Kasační stížnost **s e o d m í t á .**

II. Žádný z účastníků **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobce se kasační stížností domáhá zrušení v záhlaví označeného rozsudku Krajského soudu v Brně, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti shora uvedenému rozhodnutí žalovaného. Tímto rozhodnutím žalovaný rozhodl o jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany tak, že se mu mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), neuděluje.

[2] Dne 17. 6. 2015 podal stěžovatel žádost o udělení mezinárodní ochrany, ve které uvedl, že je ukrajinské národnosti, křesťanského vyznání a nikdy dříve proti němu nebylo vedeno trestní stíhání. Již od 19. 5. 2015 pobývá v České republice s tím, že zde chce počkat, až na Ukrajině skončí válka, aby se tam mohl vrátit, a doufá, že bude vyhlášena amnestie pro ty, kteří se branné povinnosti vyhnuli. S ohledem na probíhající mobilizaci na Ukrajině byl několikrát předvolán vojenskou správou k odvodu, tato předvolání ignoroval. Nesouhlasí s tím, že by se měl účastnit bojových operací probíhajících na východní Ukrajině, chce se vyhnout trestnímu stíhání za odmítání vojenské služby.

[3] Při pohovoru dne 17. 6. 2015 vypověděl, že na Ukrajině nikdy neměl problémy se státními orgány a nebyl politicky ani veřejně činný. Dále uvedl, že ignoroval povolávací rozkazy a ze strachu z trestního postihu vycestoval do ČR na základě pozvání, které mu zařídil příbuzný jeho manželky. Nechce válčit proti lidem, se kterými nemá neshody, dodává, že má v Rusku příbuzné, se kterými má dobré vztahy. Hrozícího postihu si je vědom, mobilizaci se jiným způsobem vyhnout nemůže. Jeho zdravotní stav je vyhovující.

[4] Krajský soud přisvědčil žalovanému, že v žádosti o udělení mezinárodní ochrany ani při pohovoru nebyly uvedeny skutečnosti, pro které by mu mohla být udělena některá z forem mezinárodní ochrany. Žalobce podal žádost o udělení mezinárodní ochrany proto, že se obával nástupu k vojenské službě, a také z důvodu možného trestního postihu pro její odpírání, tyto

obavy však nelze podřadit pod § 12 písm. a) nebo b) zákona o azylu, nejsou proto azylově relevantní.

[5] Nebyla prokázána ani žádná skutečnost, na základě které by stěžovateli mohla při návratu do vlasti hrozit vážná újma ve smyslu § 14a zákona o azylu. Neměl potíže se státními orgány, nebylo proti němu zahájeno trestní stíhání, tedy neuvedl žádný zvláštního zřetele hodný důvod, proč by právě v jeho případě znamenalo nastoupení vojenské služby vážnou újmu; jedná se o státoobčanskou povinnost. Za vážnou újmu nelze považovat ani postih, kterému by byl vystaven v případě nenastoupení. Vzhledem k tomu, že je z Kyjeva, nehrozí mu takové nebezpečí ani s ohledem na aktuálně probíhající konflikt, který je lokalizován ve východní části země.

II. Obsah kasační stížnosti

[6] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) brojí proti rozsudku krajského soudu z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

[7] Předně tvrdí, že napadený rozsudek je nepřezkoumatelný pro jeho obecnost a rozpor s ustálenou judikaturou Nejvyššího správního soudu týkající se rozložení důkazního břemene v řízení o udělení mezinárodní ochrany. Pokud žalovaný vycházel pouze z výpovědi stěžovatele, porušil § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“).

[8] Uvedené mělo nejvýznamnější dopad do hodnocení podmínek pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu. Žalovaný nedisponoval relevantními informacemi o zemi původu stěžovatele, nemohlo tedy dojít k objektivnímu posouzení hrozby vážné újmy. Ve správním spise není obsažen jediný dohledatelný zdroj a rozhodnutí žalovaného je proto nepřezkoumatelné. Soud se nesprávně s tímto postupem správního orgánu ztotožnil.

[9] Dále namítá, že v potaz nebyla brána hrozba jeho trestního stíhání pro nenastoupení výkonu vojenské služby, která by s přihlédnutím k možnému riziku špatného zacházení mohla představovat nebezpečí vážné újmy, k čemuž také odkázal na judikaturu Nejvyššího správního soudu.

[10] Navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalovaného

[11] Žalovaný považuje kasační námitky za nedůvodné, neboť jeho rozhodnutí i rozsudek krajského soudu byly vydány v souladu s právními předpisy, odkázal na obsah správního spisu. Při své rozhodovací činnosti vycházel nejen z výpovědi a žádosti stěžovatele o udělení mezinárodní ochrany, ale také si zajistil značné množství informací týkající se politické a bezpečnostní situace a stavu dodržování lidských práv na Ukrajině. Dodal, že stěžovatel byl s těmito získanými informacemi seznámen a poučen podle § 36 odst. 3 správního řádu.

[12] Uvedené podklady byly pro hodnocení situace v zemi původu dostatečné. Vyplývá z nich, že boje probíhají mezi ruskojazyčnými separatistickými jednotkami a ukrajinskými bezpečnostními složkami na východě země, ukrajinská vláda situaci soustavně řeší. Vzhledem k tomu, že stěžovatel pochází z Kyjeva, je od válečného konfliktu dostatečně vzdálen.

[13] Dále uvedl, že branná povinnost patří k legitimním povinnostem občanů států a nelze ji samu o sobě označit za projev pronásledování dle § 12 zákona o azylu. Stěžovatel nenamítal ani nijak hodnověrně nedoložil, že by výkon vojenské služby nebo případně uložený trest za její odmítání byl spojen s výjimečnými faktory, které by byly zohlednitelné podle zákona o azylu.

[14] K argumentu stěžovatele, že nebyla brána v potaz hrozba trestního stíhání jeho osoby v případě nenastoupení výkonu vojenské služby, žalovaný uvedl, že se jedná o nová tvrzení, proto je považuje za účelová. Zopakoval, že ani případně hrozící tresty za odmítání vojenské služby nepředstavují vážnou újmu. Podotkl také, že nebylo prokázané, zda byl stěžovatel skutečně k výkonu vojenské služby povolán.

[15] Navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítl pro nepřijatelnost, případně zamítl pro nedůvodnost.

IV. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[16] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost byla podána včas a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[17] Ve věcech mezinárodní ochrany se soud v souladu s § 104a s. ř. s. zabývá otázkou, zda podaná kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, takovou kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou. Pro vlastní vymezení institutu nepřijatelnosti a jeho dopadů do soudního řízení správního soud odkazuje na své usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS, v němž vyložil neurčitý právní pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“. V projednávané věci přesah vlastních zájmů stěžovatele neshledal.

[18] Stěžovatel předně tvrdil, že napadený rozsudek je nepřezkoumatelný pro svou obecnost, námitku však nijak nekonkretizoval. Nejvyšší správní soud proto pouze konstatuje, že krajský soud vzal v potaz individuální okolnosti věci, hodnotil je, své úvahy srozumitelným způsobem popsal a vypořádal se se žalobní argumentací. Námitka proto nebyla důvodná.

[19] Stěžovatel se dále domnívá, že žalovaný vycházel pouze z jeho výpovědi a neshromáždil dostatek informací o tom, zda mu při návratu na Ukrajinu nehrozí vážná újma ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu. Uvádí, že nebyla brána v potaz hrozba trestního stíhání, a to zejména s přihlédnutím k možnému riziku špatného zacházení, zřejmě v ukrajinských věznicích.

[20] Soud k této námitce předně poznamenává, že si lze stěží představit podklady, ze kterých by vyplývalo, že stěžovateli újma nehrozí; negativní skutečnosti totiž nelze prokázat. Úkolem žalovaného bylo shromáždit relevantní informace o zemi původu a ověřit, zda z nich nevyplývá, že by mu taková újma hrozila, respektive že jsou zde *důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště* (§ 14a odst. 1 zákona o azylu).

[21] Žalovaný svým povinnostem dostál. Shromáždil dostatečné informace o zemi původu (informace Ministerstva zahraničních věcí ze dne 21. 5. 2015, č. j. 98848/2015-LPTP, ze dne 1. 8. 2014, č. j. 110105/2014-LPTP, ze dne 16. 4. 2014, č. j. 98524/2014-LPTP, Zpráva o stavu lidských práv na Ukrajině Úřadu Vysokého komisaře OSN pro lidská práva ze dne 15. 2. 2015, Informace Úřadu Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky ze dne 15. 1. 2015, Infobanka ČTK

k datu 25. 3. 2014) a konfrontoval je s tvrzeními stěžovatele. Vzhledem k tomu, že důvodem jeho žádosti o mezinárodní ochranu byl nesouhlas s nastoupením vojenské služby a obava z trestního postihu, který mu za odmítání vojenské služby hrozí, zabýval se především těmito otázkami. Na základě zjištěných skutečností konstatoval, že se nejedná o azylově relevantní skutečnosti, výslovně je také hodnotil při posouzení možnosti udělení doplňkové ochrany (str. 6 až 7 rozhodnutí).

[22] Z informací o zemi původu nevyplývá, že by stav ukrajinských věznic hraničil s nelidským či ponižujícím zacházením, a stěžovatel v průběhu správního řízení ani nenaznačil, že by jeho obavy byly tohoto charakteru. Naopak vyšlo jednoznačně najevo, že se obává trestního postihu jako takového, respektive že se mu chce vyhnout. Za těchto okolností neměl žalovaný důvod se problematikou stavu ukrajinských věznic zabývat. Námitka stěžovatele, že se s ní žalovaný nevypořádal, proto byla lichá.

[23] Lze tedy uzavřít, že postup žalovaného byl v souladu s požadavky na zjišťování skutkového stavu a rozložení důkazního břemene ve věcech mezinárodní ochrany, jak byly specifikovány judikaturou (komplexně jsou shrnuty např. v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 – 70, publ. pod č. 1749/2009 Sb. NSS).

[24] Soud následně přistoupil k námitkám nesprávného posouzení právních otázek krajským soudem. Jak již bylo uvedeno, důvodem stěžovatelovy žádosti o udělení mezinárodní ochrany bylo odmítání nástupu vojenské služby a obava z trestního postihu, který za něj na Ukrajině hrozí. Oběma otázkami se soud v minulosti zabýval a dospěl k závěru, že bez dalšího nemohou vést k udělení mezinárodní ochrany.

[25] K obavě z nástupu k vojenské službě lze odkázat na rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 16. 7. 1998, sp. zn. 6 A 508/97, podle kterého samotné povolání k výkonu vojenské služby nemá za důsledek pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité společenské skupině nebo politického přesvědčení, byť by výkon této služby byl spojen s rizikem účasti při bojových akcích či válečném konfliktu. Problematikou služby v armádě se opakovaně zabýval i Nejvyšší správní soud. Již v rozsudku ze dne 29. 3. 2004, č. j. 5 Azs 4/2004 – 49, či v rozsudku ze dne 7. 8. 2012, č. j. 2 Azs 17/2012 – 44, dospěl k závěru, že odmítání této služby není azylově relevantní.

[26] Soud k tomu pro úplnost dodává (byť stěžovatel tímto směrem argumentoval především v žalobě), že uvedená obava může být azylově relevantní pouze tehdy, pokud je odůvodněna reálně projeveným politickým nebo náboženským přesvědčením (srovnej posledně citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu). Ani jedna z těchto situací však nebyla v jeho případě dána. Ze stěžovatelovy žádosti a pohovoru je jednoznačně zřejmé, že se v jeho případě jedná o „běžný“ nesouhlas s nástupem vojenské služby (aniž by soud jeho důvody jakkoli bagatelizoval). V žádosti uvedl, že je proti válce, nechce vzít do ruky zbraň, obává se trestního postihu za odmítání vojenské služby. Své důvody dále rozvinul při pohovoru, kdy vypověděl, že nechce bojovat proti lidem, se kterými nemá žádné zvláštní neshody. Stěžovatelovy důvody jsou lidsky pochopitelné, to ale neznamená, že se jedná o důvody výjimečné, které by bylo možné kvalifikovat jako ryzí přesvědčení v intencích citované judikatury.

[27] Ani obava z trestního postihu za odmítání vojenské služby není bez dalšího azylově relevantní. Mezinárodní ochrana jako právní institut není nástrojem pro vyhnutí se snášení negativních důsledků trestního stíhání v zemi původu. Hrozba trestního stíhání či již zahájené stíhání může být sama o sobě azylově relevantní jen v omezeném okruhu případů, a to tehdy, když osobě, jež je jí ohrožena, v souvislosti s tím hrozí skutečně zásadní fyzické či psychické

útrapy či dokonce smrt již jen z důvodu, že v zemi původu takové následky trestního stíhání pravidelně nastávají, tj. jsou přiměřeně pravděpodobné. Dále tomu může být v případech, kdy je z konkrétních skutečností patrné, že u žadatele se okolnosti jeho stíhání či možného stíhání v nežádoucím směru významně a s velmi tíživými důsledky pro sféru jeho základních práv vymykají obvyklým standardům země původu (srovnej rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 4. 2012, č. j. 7 Azs 9/2012 – 46, z těchto premis vychází také stěžovatelem opakovaně citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 7. 2015, č. j. 5 Azs 100/2014 – 63).

[28] Žádné skutečnosti vypovídající o zásadních útrapách, které by stěžovateli v souvislosti s trestním postihem hrozily, nevyplynuly v průběhu správního řízení najevo a ani později je netvrdil. Argumentace v kasační stížnosti se omezuje na citaci judikatury, ale neuvádí, proč je stěžovatelův případ výjimečný ve shora popsaných intencích. Jeho námitky proto nebyly opodstatněné a krajský soud se ani v tomto ohledu od citované judikatury nijak neodchýlil.

[29] Soudu nejsou známy jiné relevantní informace, na jejichž základě by vyvstaly pochybnosti, že by neudělením mezinárodní ochrany došlo k porušení zásady *non-refoulement*. Nejsou založeny současnou bezpečnostní situací na Ukrajině, neboť nepředstavuje tzv. totální konflikt (srovnej např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 1. 2015, č. j. 7 Azs 265/2014 – 17, ze dne 31. 3. 2015, č. j. 4 Azs 15/2015 – 28, ze dne 30. 4. 2015, č. j. 9 Azs 13/2015 – 69, či ze dne 17. 6. 2015, č. j. 6 Azs 86/2015 – 31) a západní část země, kde stěžovatel pobýval (konkrétně Kyjev), nebyla vojenskými událostmi významněji zasažena.

V. Závěr a náklady řízení

[30] Nejvyšší správní soud neshledal v posuzované věci přesah vlastních zájmů stěžovatele, a proto kasační stížnost odmítl jako nepřijatelnou podle § 104a s. ř. s.

[31] O návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti nerozhodoval, jelikož kasační stížnost měla odkladný účinek ze zákona, a to na základě § 32 odst. 2 ve spojení s odst. 5 zákona o azylu. Nadto bezprostředně po shromáždění podkladů rozhodl o věci samé.

[32] Výrok o nákladech řízení o kasační stížnosti se opírá o § 60 odst. 3, větu první, s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. dubna 2016

JUDr. Radan Malík
předseda senátu